



Medlem af Inatsisartut Sara Olsvig

Svar på spørgsmål nr. 118 vedrørende Naalakkersuisut's uranpolitik

Du har i medfør af § 37 i Landstingets forretningsorden stillet følgende spørgsmål til Naalakkersuisut:

- 1. Naalakkersuisut har bebudet forslag om, at nultolerancen over for udvinding af radioaktive mineraler ophæves. Indebærer dette forslag også ophævelse af nultolerancen over for eksport af uran og andre radioaktive produkter?*

En udnyttelsestilladelse meddelt efter råstofloven giver en rettighedshaver eneret til kommerciel udnyttelse af et eller flere mineralske råstoffer, såfremt der er givet de nødvendige godkendelser efter råstofloven, herunder §§ 19, 43, 86 m.fl. Heraf følger at en rettighedshaver, der er meddelt en udnyttelsestilladelse også har ret til eksport af udvundne mineralske råstoffer, såfremt der er givet tilladelse hertil efter de relevante bestemmelser i råstofloven. Omfatter en udnyttelsestilladelsen radioaktive grundstoffer indebærer det også en ret til kommerciel udnyttelse og dermed også ret til eksport af uran og andre radioaktive grundstoffer, såfremt der er givet tilladelse hertil efter de relevante bestemmelser i råstofloven og andre relevante regler og i overensstemmelse med internationale aftaler/konventioner.

- 2. Hvor går grænsen mellem et biprodukt og et hovedprodukt i forhold til råstofudvinding, og kan et biprodukt overgå til at blive hovedprodukt under en mines levetid?*

Råstofloven skelner ikke mellem biprodukt og hovedprodukt. Det kan være vanskeligt at sætte en fast grænse mellem et biprodukt og et hovedprodukt. Ved opgørelse af hvilke mineraler der er henholdsvis er hoved- eller biprodukt, kan man anvende forskellige kriterier. Et kriterium kan være at betragte det mineral der ansøges udnyttelsestilladelse til som primær produkt, og at betragte andre mineraler, der hentes med op med malmen som biprodukter. Nogle biprodukter ender som affald, andre biprodukter kan måske også udnyttes med videresalg for øje. Et andet kriterium kan være de fysiske mængder af de forskellige mineraler som indgår i malmen. Et tredje kriterium kan være værdien af de forskellige mineraler som indgår i den kommercielle udnyttelse af malmen. Udvindes uran sammen med andre mineraler, der udgør hovedværdien i en forekomst vil man ved denne værdidefinition af henholdsvis bi- og hovedprodukt opfatte uran som biprodukt. Over tiden kan markedspriserne på de enkelte mineraler udvikle sig forskelligt. Det kan derfor ikke udelukkes at der vil ske kunne ske en forskydning på den måde at det mineral, der var hovedprodukt ved meddelelse af udnyttelsestilladelse på et senere tidspunkt i minens levetid anses som et biprodukt.

23. juli 2013
Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 56 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

3) Hvilke internationale aftaler skal overholdes ved hhv. eventuel udvinding af uran eller andre radioaktive mineraler, enten som hovedprodukt, biprodukt eller restprodukt, og ved eksport af uran eller andre radioaktive mineraler?

Den danske regering har under forsæde af Udenrigsministeriet nedsat en interministeriel arbejdsgruppe, der blandt andet skal udarbejde en oversigt over de internationale forpligtelser, der gælder for Riget i relation til såvel udvinding som eksport og håndtering af uran inden for Rigets grænser. Arbejdsgruppen skal også belyse, hvilke nationale regler, der er gældende for Grønland og hvorvidt der er dele af de internationale forpligtelser, der alene gælder for Danmark og ikke for Grønland, samt hvilke skridt der i givet fald skal tages for at sikre, at de internationale forpligtelser kommer til at gælde for hele Riget. En delrapport med en oversigt over de internationale forpligtelser, der gælder på området er udarbejdet og vil snarest tilgå de relevante Inatsisartut udvalg.

4) Er det Naalakkersuisut's vurdering, at disse internationale aftaler er robuste og generelt sikrer, at uran eller andre radioaktive mineraler ikke ender i de forkerte hænder?

Traktaten om ikke-spredning af kernevåben, der også omfatter Grønland pålægger hver medlemsstat at indgå overenskomster med Det Internationale Atomenergiagentur (IAEA). IAEA er den udøvende myndighed, der fastsætter en række kontrolforanstaltninger, som medlemsstaterne skal efterleve og underlægge sig. Kontrolforanstaltningerne omfatter blandt andet kontrolinspektioner af nukleart materiale, som staterne er i besiddelse af til brug for fredelige aktiviteter. Det er Naalakkersuisut's vurdering at der er tale om kontrolforanstaltninger, der med massiv opbakning fra det internationale samfund på en effektiv måde sikrer at uran eller andre radioaktive mineraler ikke ender i de forkerte hænder.

5) I hvilken koncentrationer og mængder (totalt og/eller per skibsladning) kan uran og andre radioaktive stoffer eksporteres som biprodukt i råstoffer uden international kontrol og rapporteringskrav til internationale aftaler?

IAEA har vedtaget en række sikkerhedsstandarder, der vedrører aktiviteter i forbindelse med udnyttelse, herunder behandling og deponering og transport af radioaktive mineraler. Det er Naalakkersuisut's opfattelse, at alle aktiviteter der omhandler håndtering af mineraler med et radioaktivt indhold skal foretages efter bedste international praksis for efterlevelse af IAEA's anbefalinger og retningslinjer for en sikkerhedsmæssig korrekt behandling af radioaktive mineraler. I den sammenhæng er det uden betydning om man betegner et indhold af uran som et biprodukt eller ej.

6) I hvilken koncentration og mængder kan uran og andre radioaktive stoffer fra minedrift deponeres i Grønland uden international kontrol og rapporteringskrav til internationale fora?

Alle aktiviteter der omhandler håndtering af mineraler med et radioaktivt indhold skal foretages efter bedste international praksis for efterlevelse af IAEA's krav og anbefalinger og retningslinjer. Det omfatter også efterlevelse af alle forpligtelse til rapportering og adgang for IAEA til at foretage kontrol efter IAEA nærmere bestemmelser.

7) Ved hvilken koncentration af uran og andre radioaktive stoffer vil minedrift og deponi udløse krav til arbejdsmiljøet og til beskyttelse af miljø, natur og levende ressourcer for radioaktive stoffer?

Ved aktiviteter, hvor personer risikerer at blive udsat for stråling, skal der foretages hvad der er nødvendigt for at imødegå risici for stråleskader. Dette følger allerede af den gældende arbejdsmiljølovgivningen, men herudover vil der blive stillet krav ved brydning af uran om overholdelse af IAEA's anbefalinger og retningslinjer, der vedrører stråling og de særlige risici der er forbundet hermed.

Det drejer sig blandt andet om følgende IAEA anbefalinger og retningslinjer:

- Safety Guide No. WS-G-1.2 indeholder anbefalinger og retningslinjer for en sikkerhedsmæssig korrekt behandling af radioaktivt affald fra brydning af radioaktive mineraler, herunder især uran og thorium. Retningslinjerne er primært relevante i forbindelse med anlæg af nye faciliteter. J
- Safety Guide No. RS-G-1.6 har til formål at levere praktiske anbefalinger og retningslinjer for opfyldelse af betingelserne for beskyttelse af arbejdere i miner.
- Safety Requirement No. GS-R-3 fastlægger nogle krav i forbindelse med oprettelse, gennemførelse, vurdering og løbende forbedring af styringssystemet. Formålet med kravene er, at sikkerheden omkring aktiviteterne kontinuerligt opretholdes.
- Safety Requirement No. GS-R-3 (Management System for Facilities and Activities) vedrører transport af radioaktivt materiale samt alle aktiviteter, hvor personer risikerer at blive udsat for stråling.
- Safety Requirement No. TS-R-1 regulerer sikkerhedsforhold i forbindelse med enhver form for transport af radioaktivt materiale (herunder opbevaring under transporten, håndtering af det radioaktive materiale, mærkning af forsendelser, mv.) som defineret i sikkerhedsstandarden.

Med hensyn til beskyttelse af miljø, natur og levende ressourcer vil der som ved alle andre mineprojekter være et krav om udarbejdelse af en VVM. På baggrund af en sted-specifik og projektspecifik vurdering, hvorunder der skal tage særlig hensyn til at en forekomst kan have et indhold af radioaktive grundstofstoffer, skal der foretages de forholdsregler der kan sikre at aktiviteterne udføres sikkerheds- sundheds- og miljømæssig forsvarligt i henhold til reglerne i råstofloven.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

Med venlig hilsen


Jens Erik Kirkegaard